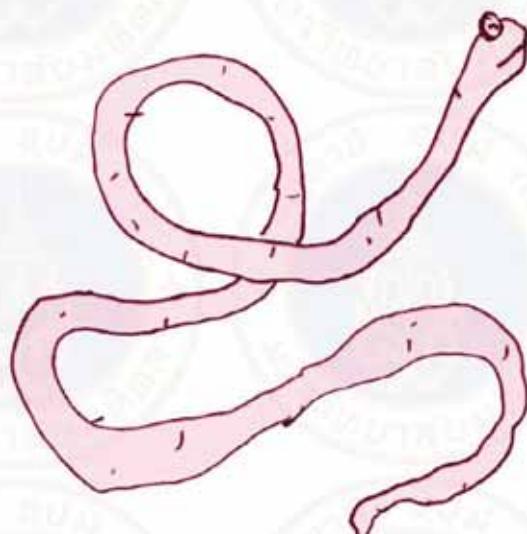

พยาธิตัวตืด... กัยเม็ดในร่างกายคุณ

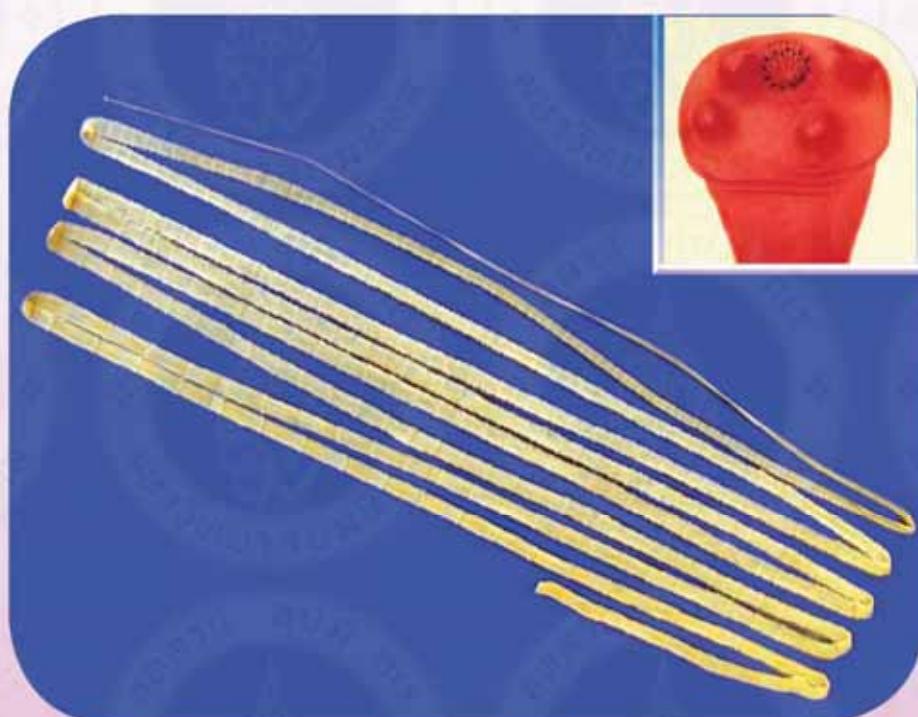
หมวด

เปิดโถมน้ำพยาธิตัวตืด

เป็นพยาธิที่พบได้ทั่วโลก ชนิดที่พบบ่อย ได้แก่ พยาธิติดหมูและพยาธิติดวัว พยาธิติดวัวจะพบได้บ่อยกว่าพยาธิติดหมู โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีการเลี้ยงหมู วัว ควาย และนิยมรับประทานหังเนื้อหมู เนื้อวัว และเนื้อควาย ดังเช่นประเทศไทย

พยาธิตัวตืดเม็ดวัว อาศัยอยู่ในลำไส้เล็กของคน จะใช้ส่วนหัวเก้าที่ผนังลำไส้ และปล่อยให้ลำตัวแขวนเคลื่อนไหวเป็นอิสระในลำไส้ พยาธิตัวตืด มีลักษณะตัวแบนๆ คล้ายเส้นมะมีหรือกวยเตี๋ยว พยาธิติดหมูมีขนาดเล็ก และสั้นกว่าพยาธิติดวัว โดยมีขนาดยาวประมาณ 2-4 เมตร ส่วนพยาธิติดวัว มีขนาดยาว 5-10 เมตร พยาธิจะหลัดปล้องสุกเป็นท่อนๆ ออกมากเป็นครั้งคราวปนออกมากับอุจจาระ สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า บางครั้งปล้องพยาธิอาจใช้ออกมาจากรูกัน ทำให้คนไข้รู้สึกคันกัน ภายในปล้องพยาธิต้มไปด้วยไข่พยาธิ เมื่อปล้องพยาธิแตกไปจะออกมากับอุจจาระและกระจายอยู่ตามพื้นดิน

พยาธิติดหมู

พยาธิตีดวัว

ไข่ มีลักษณะกลมสีน้ำตาลเหลือง เมื่อหมูหรือวัวกินไข่ของพยาธิตีด (แล้วแต่ชนิด) เข้าไป ไข่จะฟักเป็นพยาธิตีดอ่อนในลำไส้แล้วใช้เข้ากระแผลเลือดไปอยู่ในกล้ามเนื้อทั่วร่างกาย และอวัยวะอื่นๆ ของหมูหรือวัว ลักษณะเป็นถุงน้ำใสเล็กๆ ขาวๆ คล้ายเม็ดสาคู มีหัวของพยาธิอยู่ภายในซึ่งเป็นระยะติดต่อ เมื่อคนกินหมูหรือวัวที่มีเม็ดสาคูโดยไม่ปรงให้สุกดี พยาธิตีดอ่อนจะผล่หัวออกมานะ และเจริญเติบโตเป็นพยาธิตีดเต็มวัยเกаратิดอยู่กับผนังลำไส้เล็กโดยมีปล้องยาวออกไปเรื่อยๆ พยาธิตีดเต็มวัยทำให้เกิดอาการท้องอืด อาหารไม่ย่อย เป้อาหาร รวมทั้งคลื่นไส้อเจียน และซีดจากภาวะโลหิตจาง

เม็ดสาคู ตัวอ่อนระยะติดต่อของพยาธิติดหมู

ตัวอย่างเหยื่อของพยาธิตัวตืด

คุณพอใจ อายุ 26 ปี สุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว สังเกตเห็นปล้องสีขาวหลุดออกมากับอุจจาระทุกครั้งที่ถ่าย ครั้งละ 1-3 ปล้อง และกระติกเคลื่อนไหวได้ คุณพอใจเคยรับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ จำพวกล้านหมู ลวนวัวที่ปรุงไม่สุกดี แต่ไม่เคยรับประทานอีกเลย หลังจากยกไข้มาทำงานในกรุงเทพฯ เป็นเวลา 10 ปี เคยไปซื้อยาถ่ายพยาธิแบบรวมหลายชนิดมากินเอง ปรากฏว่ามีปล้องยาวของพยาธิหลุดออกมาก หลังกินยาอาการหายไปหลายเดือน แต่หลังจากนั้นยังคงมีปล้องหลุดออกมากเช่นเดิม จึงได้มามากษาที่โรงพยาบาล

คนไข้รายนี้ น่าจะมีการติดเชื้อพยาธิตัวตืด แต่ยังสรุปไม่ได้ว่า เป็นพยาธิตัวตืดชนิดใด เนื่องจากคนไข้ไม่ได้เก็บมาให้ดู ถ้าปล้องสุกของพยาธิที่ออกมากับอุจจาระมีรูปร่างเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้า โดยมีความยาวมากกว่าความกว้างซัดเจน น่าจะเป็นปล้องของพยาธิตัวตืดวัว แต่ถ้าปล้องสุกมีรูปร่างเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้าที่มีความยาวมากกว่าความกว้างไม่มาก น่าจะเป็นพยาธิตัวหมู คนไข้มีประวัติที่น่าสนใจที่แม้จะไม่ได้รับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ อีกเลยเป็นเวลา 10 ปี ก็ยังมีพยาธิอยู่ แสดงว่าอายุขัยของพยาธินั้นมากกว่า 10 ปี และการที่คนไข้ชอบรับประทานเอง แต่เป็นยาที่ไม่ใช่ยาต้านพยาธิตัวตืดโดยเฉพาะ ดังนั้นยาจึงทำให้ส่วนปลายๆ ของปล้องพยาธิหลุดออกจากเท่านั้น แต่ส่วนหัวของพยาธิที่เกาะที่ผนังลำไส้ไม่หลุดออกจากและพร้อมที่จะเพิ่มขยายปล้องให้ยาวเหมือนเดิม คนไข้จึงไม่หายขาด

เส้นกวยเตี๋ยวนีแหลบคือพยาธิตัวตืด

อาจถึงตายจากถุงพยาธิติดหมูขึ้นสมอง

เมื่อคนกินไข่ของพยาธิติดหมูที่ป่นเป็นเนื้อนในอาหาร ผักสด ผลไม้ หรือน้ำเข้าไป หรือเกิดการขย้อนปล้องสุกของพยาธิติดหมูที่อยู่ในลำไส้กลับขึ้นไปในกระเพาะอาหาร จะทำให้พยาธิตัวอ่อนในไข่ฟักตัวออกมากแล้วใช้เข้ากระแสเลือด ไปเติบโตเป็นถุงตัวติด ลักษณะแบบเดียวกับเม็ดสาคูในเนื้อหมู สามารถพับตามกล้ามเนื้อหัวร่างกาย แม้แต่กล้ามเนื้อหัวใจ รวมถึงอวัยวะอื่นๆ ของร่างกาย เช่น สมอง หรือบางครั้งอาจคลำได้เป็นเม็ดๆ ใต้ผิวหนัง ส่วนพยาธิติดวัวจะไม่ทำให้เกิดโรคถุงพยาธิติดวัวในคน เนื่องจากพยาธิตัวอ่อนที่ฟูกออกมายังไข่พยาธิติดวัว มักจะตายหากอยู่ในคน ทำให้ไม่เกิดอันตรายเหมือนกินไข่พยาธิติดหมู

คุณสุดศรี อายุ 19 ปี เกิดอาการซักกระตุกทั้งตัวแบบลมบ้าหมูทั้งที่ไม่เคยเป็นแบบนี้มาก่อน ญาติรีบนำส่งโรงพยาบาล ซึ่งแม่ของคุณสุดศรีให้ประวัติว่าคุณสุดศรีแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัวอะไรชอบรับประทานสลัดผักสดมาก คุณสุดศรีเกิดอาการซัก 1 ครั้งขณะไปเที่ยวต่างจังหวัด ร่วมกับอาการปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน และซักอืก ครั้งข้างเดินทางกลับบ้าน จึงมาพบหมอ จากผลการตรวจพบมีตุ่มเล็กๆ ขนาดเม็ดถั่วเรียวยกอยู่ใต้ผิวหนังบริเวณขาทั้งสองข้าง ทำให้หมอบอกสัยว่าจะเป็นโรคถุงพยาธิติดหมูขึ้นสมอง จึงตรวจด้วยเอ็กซ์เรย์คอมพิวเตอร์ และพบถุงพยาธิติดในสมองจริงๆ

อาการของโรคถุงพยาธิติดหมูขึ้นสมองมีได้หลายอย่าง แล้วแต่ว่าถุงพยาธิไปอยู่บริเวณใดของสมอง และมีจำนวนมากน้อยเท่าใด ถ้ามีถุงพยาธิติดจำนวนมากในสมอง อาจทำให้เสียชีวิตได้

ปล่อยให้หมอนจัดการกับพยาธิเดอ:

การรักษาพยาธิตัวตืด ต้องใช้ยาเฉพาะสำหรับพยาธิ อาจจะทำลายผ่านออกของพยาธิ และทำให้พยาธิเป็นอัมพาต ปกติหมอนจะให้ยาตามน้ำหนักตัวของคนไข้ และมักแนะนำให้คนไข้กินยา ก่อนนอน เพื่อลดผลข้างเคียงของยาที่อาจเกิดขึ้นในคนไข้ได้ เช่น วิงเวียน และคลื่นไส้ อาเจียน เป็นต้น คนที่เป็นโรคพยาธิติดหมู ควรกินยาขณะท้องว่าง และกินอาหารง่ายด้วยเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดการขย้อนปล้องสุกของพยาธิกลับเข้าไปในกระเพาะอาหาร ซึ่งจะทำให้เป็นโรคถุงพยาธิติดได้

ในคนที่เป็นโรคถุงพยาธิติดในอวัยวะต่างๆ อาจไม่จำเป็นต้องรักษาถ้าไม่มีอาการอะไร แต่ถ้าเป็นที่สมองและมีอาการ เช่น ชัก ปวดศีรษะมาก อาจต้องให้ยา.rักษา หรือผ่าตัดตามความเหมาะสม

